

ชื่อวิทยานิพนธ์	ข้อเสนอแนวทางและตัวชี้วัดสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน กรณีศึกษา ตำบลป่าคอก อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต
ผู้เขียน	นางสาวสุปิยา งามสุข
สาขาวิชา	การจัดการการบริการและการท่องเที่ยว (หลักสูตรนานาชาติ)
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “ข้อเสนอแนวทางและตัวชี้วัดสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน กรณีศึกษา ตำบลป่าคอก อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต” มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสร้างแนวทางสำหรับพัฒนาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในตำบลป่าคอก และนำเสนอตัวชี้วัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคอก

การเก็บข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้รวบรวมข้อมูลมาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มาทั้งสิ้น 2 กลุ่ม นั่นคือ เจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคอกและจากครัวเรือนในตำบลป่าคอก ได้จัดเก็บข้อมูลโดยการเก็บแบบสอบถามทั้งสิ้น 356 ชุด จากกลุ่มครัวเรือนท้องถิ่น ในช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549 อีกทั้ง ยังได้สัมภาษณ์กลุ่มพนักงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคอกทั้งสิ้น 3 ท่าน โดยมีนายกององค์การบริหารส่วนตำบลป่าคอก ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคอกและเจ้าหน้าที่ด้านจัดทำแผนและนโยบายในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคอก

การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล จะประยุกต์ใช้โปรแกรม SPSS เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครัวเรือนท้องถิ่นที่มีต่อการวางแผนและการจัดการแผนพัฒนาท้องถิ่นประเภทสามปี การวิเคราะห์ทัศนคติของครัวเรือนท้องถิ่นที่มีต่อการท่องเที่ยวในตำบลป่าคอก และเนื่องด้วยการวิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นสามปีของตำบลป่าคอกสามารถบ่งชี้ทิศทางในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จึงวิเคราะห์ในส่วนของการจัดงบประมาณเพื่อการพัฒนากลยุทธ์ต่างๆในท้องถิ่น การวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคอก ได้วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าคอกและจากการวิเคราะห์ข้อมูลของแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปีของตำบลป่าคอกฉบับปี 2546-2548 และ ปี 2549-2551

ผู้วิจัยได้พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลป่าคอกไม่มีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าคอกได้พัฒนาการท่องเที่ยวจากการพัฒนาปัจจัยพื้น

ฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาท้องถิ่นไว้ ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ โดยเฉพาะสนับสนุนกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกใน
การท่องเที่ยว อาทิเช่น ถนน หนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนบริหารส่วน
ตำบลป่าคลอกได้จัดงบประมาณส่วนใหญ่เพื่อพัฒนากลยุทธ์ด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้อง
ถิ่น (87.37%) โดยเน้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ความสะดวกสบายแก่ประชาชน
ท้องถิ่น ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ อีกทั้ง ผู้วิจัยพบว่าองค์การบริหาร
ส่วนตำบลป่าคลอกยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการศึกษา (2.74%) วัฒนธรรมและประเพณี
ท้องถิ่น (2.48%) และเศรษฐกิจท้องถิ่น (1.52%) ในระดับที่น้อยมาก

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนครัวเรือนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการวางแผนและการ
จัดการการพัฒนาท้องถิ่นป่าคลอก เพราะกลุ่มครัวเรือนดังกล่าวได้รับผลประโยชน์จากโครงการ
ต่างๆจากแผนพัฒนาท้องถิ่น และยังพอใจในการมีส่วนร่วมทั้งด้านการเสนอ การเข้าร่วม การตรวจ
สอบ การยอมรับหรือถอดถอน โครงการต่างๆในแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น ตำบลป่าคลอกมีความ
เป็นไปได้ที่จะพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นคู่มือการพัฒนา
ดังกล่าว

ผลการศึกษา ได้ยืนยันว่า แผนการพัฒนาท้องถิ่นสามปีขององค์การบริหารส่วน
ตำบลป่าคลอกได้พัฒนาไปในแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม
และด้านเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ยังต้องมีการปรับปรุงในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมเพิ่ม
ขึ้น โดยเฉพาะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้หญิงและเยาวชน

ครัวเรือนท้องถิ่นค่อนข้างพอใจกับการท่องเที่ยวในตำบลป่าคลอกในปัจจุบัน และ
ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการจ้างงานในท้องถิ่น ใน
ขณะเดียวกัน ครัวเรือนท้องถิ่นก็สังเกตเห็นว่าการท่องเที่ยวยังส่งผลกระทบต่อชุมชน อย่างเช่น
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนในทางลบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดื่มสุรา สูบบุหรี่ ชิงทรัพย์
ก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ครัวเรือนท้องถิ่นก็ยังคาดหวังให้มีนักท่องเที่ยวมาเยือนใน
ตำบลป่าคลอกมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนควรที่จะร่วมกันวาง
แผนและจัดการการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ผลการศึกษาได้เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่องค์การบริหาร
ส่วนตำบลป่าคลอกในขอบเขตของสิ่งแวดล้อม สังคม-วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ แนวทางเหล่านี้
เป็นผลจากการประเมินของครัวเรือนท้องถิ่นที่มีความเห็นว่า ตัวแปรการใช้ชีวิตอยู่ในระดับที่ต่ำ
กว่าการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการศึกษามีข้อเสนอแนะตัวชี้วัดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้วยเช่น

เดียวกัน ตัวชี้วัดความยั่งยืนวัดจากความเห็นของครัวเรือนท้องถิ่นที่ประเมินว่าเห็นด้วยและเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง จึงถือได้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะบางประการสำหรับการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคต ประการแรก องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นพัฒนาการท่องเที่ยวไปในแนวทางที่ยั่งยืน ประการที่สอง องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการลงทุนเพิ่มขึ้นในด้านการศึกษาและฝึกอบรมเรื่องการท่องเที่ยว ประการสุดท้าย องค์การบริหารส่วนตำบลควรเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมให้มากที่สุด ซึ่งรวมทั้งประชาชนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวและกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน, การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว, ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านการท่องเที่ยว, ตัวชี้วัดสำหรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

Thesis Title Proposed Guidelines and Indicators for Sustainable
Tourism
Development: The Case Study of Tambon Paklok, Amphur
Thalang, Changwat Phuket

Author Miss Supiya Ngamhui

Major Program Hospitality and Tourism Management (International
Program)

Academic Year 2006

ABSTRACT

The objectives of the research “Proposed Guidelines and Indicators for Sustainable Tourism Development: The Case Study of Tambon Paklok, Amphur Thalang, Changwat Phuket” were to create the guidelines on how to develop sustainable tourism planning and management at Tambon Paklok, and to propose the indicators for sustainable tourism development at Tambon Paklok Local Administration Organization (TPLAO).

The data was collected from two major tourism stakeholders, including the officers of TPLAO, and local resident households (LRHs) at Tambon Paklok. 356 sets of questionnaires were distributed to collect the data from LRHs during the period of May 2006. Moreover, 3 interviews were conducted with the officers of the TPLAO, who were: a president of the TPLAO, a chairman of the local assembly in council of Tambon administration organization, and an officer in charge of analyzing the local policy and plans of the TPLAO.

The SPSS programme was used to analyze the benefits received by LRHs from the Tambon Paklok 3-year development plans, and the attitudes of LRHs toward tourism in Tambon Paklok. The 3 years development plan of Tambon Paklok

was analyzed to find the direction of the development plan by the budget allocation for sustainable tourism. The study of developing the sustainable tourism indicators for tourism development at TPLAO was done by qualitative analysis of interviewing with 3 officers at TPLAO, and self-observation.

The findings was TPLAO did not have any specific plan for tourism development at Tambon Paklok, but 3 year-development plan had been developed to support tourism activities and facilities at Tambon Paklok. TPLAO allocated most of the budgets on developing quality of life (87.37%), especially for infrastructure development for the convenience of local residents, local business, and the tourists. It was found that there was less focus on the development of education (2.74%), local traditional and culture (2.48%), and the economy (1.52%).

The findings also indicated that LRHs agreed with local development planning and management because they benefited from the projects and that LRHs were satisfied as they were able to propose, participate, monitor, accept or reject the projects in the local development plan. Therefore, there is a possibility that Tambon Paklok can be developed to sustainable tourism through the local development plan of Tambon Paklok.

The study also confirmed that the 3 year-development plan of TPLAO was developed consistently with sustainable tourism principles (WTO, 2004) referring to natural, economic, and socio-cultural aspects. However, economic and socio-cultural aspects should be reviewed by TPLAO, especially the participation of women and youth.

The results indicated that LRHs were satisfied with the tourism industry at Tambon Paklok, and benefited from the industry, especially job opportunities. However, they thought that tourism also generated negative impacts on the changing the behavior of local residents. They also expected to have many more tourists in Tambon Paklok in the future. Therefore, both TPLAO and LRHs should co-operate to

plan and management the tourism development seriously with strong participation of community at Tambon Paklok.

The guidelines for sustainable tourism development were proposed, which focused on environmental, socio-cultural, and economic aspects. These guidelines were adopted from the measuring variables those rated by LRHs at less than acceptable level for sustainable development. The suggestion for setting up the indicators for sustainable tourism development for TPLAO were also proposed by using the acceptable level of LRHs rated at agree and absolutely agree levels.

The recommendations for sustainable tourism planning and management at local administration organization were proposed to apply for future development. Firstly, TPLAO should establish the specific tourism plan for Tambon Paklok, especially sustainable tourism development. Secondly, TPLAO should invest more in the areas of education and training local residents and officers of TPLAO. Thirdly, TPLAO should get involve the major tourism stakeholders in the process of Tambon Paklok sustainable tourism planning and management, including local resident households, officers of TPLAO, local business private sectors, tourists, and related units.

Key Words: sustainable tourism, tourism planning and management, tourism stakeholders, indicators for sustainable tourism, Paklok Sub-District, Changwat Phuket, Thailand